

Innst. O. nr. 131

(2004-2005)

Innstilling til Odelstinget fra familie-, kultur- og administrasjonskomiteen

Ot.prp. nr. 98 (2004-2005)

Innstilling fra familie-, kultur- og administrasjonskomiteen om lov om endringer i folketrygdloven og kontantstøtteloven (utvidelse av fedrekvoten, utvidet rett til kontantstøtte for adopterte barn)

Til Odelstinget

1. SAMMENDRAG

1.1 Innledning

Barne- og familiedepartementet legger fram forslag til endringer i:

- lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven)
- lov 26. juni 1998 nr. 41 om kontantstøtte til småbarnsforeldre (kontantstøtteloven).

I folketrygdloven foreslås endringer i kapittel 14 om ytelser ved fødsel og adopsjon vedrørende fedrekvoten. Det foreslås å utvide fedrekvoten med 1 uke i form av en forlengelse av den samlede stønadperioden.

Kontantstøtteloven foreslås endret slik at kontantstøtte kan gis for adoptivbarn i førskolealder i to år etter at stønadperioden for fulle adopsjonspenger er utløpt.

Forslagene er fremmet i Revidert nasjonalbudsjett for 2005. Det vises til St.prp. nr. 65 (2004-2005) Tilleggsbevilgninger og omposteringer i statsbudsjettet medregnet folketrygden 2005.

Utvidelsen av fedrekvoten er foreslått å gjelde med virkning for fødsler eller omsorgsovertakelser fra og med 1. juli 2005. Endringen i kontantstøtteordningen er foreslått å gjelde for tilfeller der det 1. juli

2005 er mindre enn to år siden stønadperioden for fulle adopsjonspenger ble avsluttet, eller der slik stønadperiode ville blitt avsluttet dersom det var oppjent rett til adopsjonspenger.

1.2 Utvidelse av fedrekvoten med 1 uke

Erfaringene med fedrekvoten viser at denne har hatt positiv effekt både i forhold til fordelingen mellom mor og far og i forhold til arbeidslivet. Cirka 90 pst. av fedrene som har rett til fedrekvoten benytter seg i dag av denne.

Departementet foreslår å utvide fedrekvoten med en uke, slik at denne til sammen utgjør fem uker. Forslaget vil ventelig medføre at fedreuttaket vil øke tilsvarende. Det er også et mål at utvidelsen kan gi holdningsmessig støtte til foreldre som ønsker en yterligere fordeling av stønadperioden.

Departementet foreslår at utvidelsen av fedrekvoten gjennomføres som en forlengelse av den samlede permisjonstiden. En annen løsning, der fedrene pålegges å ta ut en større del innenfor dagens permisjonslengde, ville redusere foreldrenes valgfrihet og kunne oppleves som en reduksjon i etablerte rettigheter. Familier der far ikke benytter fedrekvoten, ville i så fall få en kortere stønadperiode enn i dag. Dette ville være uheldige konsekvenser. Etter departementets oppfatning bør foreldrene beholde muligheten til å fordele en tilsvarende del av stønadperioden som i dag ut fra individuelle vurderinger av familiens beste, og uten risiko for å miste større deler av permisjonstiden. Forslaget om å utvide fedrekvoten som en forlengelse av den samlede permisjonstiden sikrer familiens valgfrihet på samme måte som i dag.

Forslaget innebærer en forlengelse av familiens stønadsrett i barnets første leveår med en uke til 53 uker med 80 pst. dekning og 43 uker med 100 pst.

dekning. Dette er en viktig forbedring av fødsels- og adopsjonspengeordningen, og den første forlengelsen av stønadsperioden siden fedrekvoten ble innført i 1993.

Stønadsperioden etter fødselen eller omsorgsovertakelsen vil etter forslaget utgjøre inntil 50 uker med redusert dagsats (80 pst. inntektskompensasjon) eller inntil 40 uker med full dagsats (100 pst. inntektskompensasjon). Dersom far ikke benytter fedrekvoten, slik at ukene faller bort, vil den lønnede permisjonen være som i dag, dvs. inntil 45/35 uker etter fødselen.

1.3 Kontantstøtte for adopterte barn i to år etter at stønadsperioden for fulle adopsjonspenger er utløpt

Kontantstøtte for adopterte barn kan ikke utbetales før måneden etter at stønadsperioden for fulle adopsjonspenger er utløpt, dvs. 39 uker etter omsorgsovertakelsen etter dagens regler. Samtidig gjelder den generelle øvre aldersgrense på tre år også for adopterte barn. Det betyr at i tilfeller der barnet er eldre enn tre-fire måneder ved omsorgsovertakelsen, vil ikke familien etter dagens regler kunne nyte godt av kontantstøtten i to år.

Departementet mener at adoptivfamilier må gis anledning til å velge å benytte seg av kontantstøtteordningen i to år, på lik linje med andre småbarnsfamilier. Slik reglene er i dag, vil enkelte foreldre som adopterer oppleve at de ikke overhodet får anledning til å benytte kontantstøtte. Andre får kun kontantstøtte i en kortere periode.

Departementet ønsker å legge til rette for at de adoptivfamiliene som ønsker det, kan motta kontantstøtte etter at adopsjonspengeperioden er avsluttet. Det er viktig at foreldre som adopterer barn får mulighet til å tilbringe mye tid sammen med barnet slik at det kan skapes nærhet og trygghet for barnet i nye omgivelser.

På denne bakgrunn foreslår departementet å endre kontantstøtteleven slik at det kan utbetales kontantstøtte for adopterte barn i to år etter at stønadsperioden for fulle adopsjonspenger er utløpt. Dersom det er gitt engangsstønad, kan det utbetales kontantstøtte i to år fra samme tidspunkt som om det var gitt fulle adopsjonspenger.

Departementet legger til grunn at den utvidede retten til kontantstøtte for adopterte barn skal gjelde for barn i førskolealder. Kontantstøtten er et alternativ til offentlig støttet barnehageplass. Når opplæringsplikten inntreffer, ville det være urimelig om det samtidig kunne utbetales kontantstøtte. Departementet foreslår på denne bakgrunn at retten til kontantstøtte skal falle bort når barnet begynner på skolen og senest ved skoleårets start det kalenderåret barnet fyller seks år.

2. KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Eirin Faldet, Trond Giske og Torny Pedersen, fra Høyre, Brit J. H. Andreassen, lederen Sonja Irene Sjøli og Olemic Thommessen, fra Fremskrittspartiet, Ulf Erik Knudsen og Karin S. Woldseth, fra Sosialistisk Venstreparti, Magnar Lund Bergo og May Hansen, fra Kristelig Folkeparti, Ola T. Lånke og Oddny Omdal, og fra Senterpartiet, Eli Sollied Øveraas, viser til at Ot.prp. nr. 98 (2004-2005) er den lovmessige oppfølgingen av forslaget om utvidelse av fedrekvoten med én uke og forslaget om kontantstøtte for adoptivbarn i førskolealder i to år etter at stønadsperioden for fulle fødselspenger er utløpt. Disse forslagene ble fremmet i omprioriteringsproposisjonen, St.prp. nr. 65 (2004-2005). Komiteen vil peke på at proposisjonen inneholder de nødvendige lovendringene for gjennomføring av forslagene.

Komiteen viser for øvrig til de respektive partienes merknader i forbindelse med behandlingen av Revidert nasjonalbudsjett for 2005.

3. KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Odelstinget til å gjøre slikt

vedtak til lov

om endringer i folketrygdloven og kontantstøtteleven (utvidelse av fedrekvoten, utvidet rett til kontantstøtte for adopterte barn)

I

I lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd gjøres følgende endringer:

§ 14-7 første ledd skal lyde:

Fødselspenger kan ytes i en stønadsperiode på opptil 265 *stønadsdager* (53 uker) med redusert dagsats, eller 215 *stønadsdager* (43 uker) med full dagsats, se § 14-6.

§ 14-8 første ledd fjerde punktum skal lyde:

Stønadsperioden etter fødsel utgjør maksimalt 250 *stønadsdager* (50 uker) med redusert dagsats eller 200 *stønadsdager* (40 uker) med full dagsats, se § 14-6.

§ 14-9 annet ledd skal lyde:

Når både moren og faren har opptjent rett til fødselspenger, kan faren ta ut fødselspenger i en stønadperiode på opptil 220 *stønadsdager* (44 *uker*) med redusert dagsats eller opptil 170 *stønadsdager* (34 *uker*) med full dagsats, se § 14-6.

§ 14-10 første ledd første punktum skal lyde:

Dersom morens yrkesaktivitet i opptjeningstiden har svart til minst halv stilling og faren fyller vilkårene for rett til fødselspenger, er 25 *stønadsdager* (5 *uker*) av stønadperioden forbeholdt faren (fedrekvote).

§ 14-16 første ledd skal lyde:

Adopsjonspenger kan ytes i en stønadperiode på opptil 250 *stønadsdager* (50 *uker*) med redusert dagsats, eller 200 *stønadsdager* (40 *uker*) med full dagsats.

§ 14-18 første ledd skal lyde:

Når både adoptivmoren og adoptivfaren har opptjent rett til adopsjonspenger, kan adoptivfaren ta ut adopsjonspenger i en stønadperiode på opptil 250 *stønadsdager* (50 *uker*) med redusert dagsats eller opptil 200 *stønadsdager* (40 *uker*) med full dagsats, se § 14-6.

§ 14-19 første ledd første punktum skal lyde:

Dersom adoptivmorens yrkesaktivitet i opptjeningstiden har svart til minst halv stilling og adoptivfaren fyller vilkårene for rett til adopsjonspenger, er 25 *stønadsdager* (5 *uker*) av stønadperioden forbeholdt adoptivfaren (fedrekvote).

§ 14-22 annet ledd bokstav c skal lyde:

c) de *fem ukene* (25 *stønadsdage*) som er forbeholdt faren (fedrekvote), se § 14-10.

II

I lov 26. juni 1998 nr. 41 om kontantstøtte til småbarnsforeldre skal § 10 nytt tredje ledd lyde:

Uavhengig av aldersgrensen i § 2 første ledd, kan kontantstøtte for adopterte barn utbetales i to år, forutsatt at barnet er under opplæringspliktig alder og heller ikke har startet grunnskoleopplæring, jf. opplæringslova § 2-1.

III

Loven trer i kraft 1. juli 2005.

Endringene i folketrygdloven gjelder for tilfeller der fødselen eller omsorgsovertakelsen skjer tidligst 1. juli 2005.

Endringen i kontantstøtteloven gjelder for tilfeller der det på ikrafttredelsestidspunktet er gått mindre enn to år siden stønadperioden for fulle adopsjonspenger ble avsluttet, eller tidspunktet stønadperioden ville blitt avsluttet dersom det var opptjent rett til adopsjonspenger.

Oslo, i familie-, kultur- og administrasjonskomiteen, den 10. juni 2005

Sonja Irene Sjøli

leder

Ola T. Lånke

ordfører

